

**ПРОГРАМ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА САОБРАЋАЈНОГ ФАКУЛТЕТА ЗА
НАРЕДНИХ ПЕТ ГОДИНА**

Модернизација и међународна конкурентност домаће привреде представљају основне услове за привредни и друштвени развој Србије. Поред низа других фактора конкурентност привреде подразумева и професионално образоване кадрове. Саобраћајни факултет Универзитета у Београду је најстарија високошколска установа у Србији која образује кадрове за директан и индиректан рад у областима:

- Саобраћаја
- Транспорта
- Комуникација и
- Логистике

Саобраћајни факултет је акредитован 2009. године, а дозволу за рад од Министарства просвете добио је 2010. године. Акредитација и дозвола за рад омогућавају да се процес образовања и научно-истраживачког рада остварује на три нивоа студирања:

- Основне академске студије
- Мастер академске студије и
- Докторске академске студије

Програм рада се заснива на следећим законским прописима:

- Закон о научно-истраживачкој делатности;
- Закон о иновационој делатности;
- Закон о високом образовању.

Стање у области научно-истраживачког рада на Саобраћајном факултету

Делатност научно-истраживачког рада на Саобраћајном факултету данас се реализује преко следећих активности:

- Учешће у пројектима чији је директни или индиректни корисник Министарство за науку и технолошки развој;
- Стратешки пројекти у области саобраћаја, транспорта, комуникација и логистике чији су корисници држава Србија, међународне организације и коорпорације;
- Примењени пројекти и трансфери знања и технологија чији су корисници државни органи Републике Србије, локалне самоуправе, саобраћајно-транспортна привреда и њене асоцијације;

- Припремање и усавршавање кадрова за научно-истраживачки рад кроз магистарске студије (на основу претходног Закона о високом образовању) и докторске студије акредитоване 2009. године.

Резултати постојећег научно-истраживачког рада на Саобраћајном факултету се могу приказати и квантитативно преко броја одбрањених магистарских радова и докторских дисертација из научних области за које је Саобраћајни факултет матичан. У периоду од 2000. године до 2010. године одбрањено је 145 магистарских радова и 35 докторских дисертација.

Одбрањени магистарски радови и докторске дисертације су резултат научно-истраживачког рада који се реализује на Саобраћајном факултету.

Саобраћајни факултет је у претходном циклусу (период од 2006. до 2010. године) учествовао у изради 22 пројекта које суфинансира Министарство науке. Ови пројекти припадају следећим областима:

- Област основних истраживања
- Област технолошког развоја
- Област енергетске ефикасности

Саобраћајни факултет је пројекте које је финансирало Министарство за науку и технолошки развој искористио за усавршавање кадрова за научно-истраживачки рад тако и за програм подстицања младих за научно-истраживачки рад. На 22 пројекта које је суфинансирао Министарство за науку и технолошки развој учествовало је 156 сарадника и наставника. Од младих истраживача који су у сталном радном односу на овим пројектима је било ангажовано 60 асистената и 4 сарадника у настави, а такође и 5 истраживача-стипендиста.

Саобраћајни факултет је у периоду од 2006. године до краја 2010. године реализовао веома успешну међународну сарадњу у домену истраживачког рада. У 5 реализованих пројеката за кориснике, углавном из земаља Европске Уније, предмет истраживања су биле теме из друмског, железничког, ваздушног, водног и интермодалног саобраћаја (прилог).

Саобраћајни факултет, односно наставници и сарадници су поред пројеката које је финансирало Министарство за науку и технолошки развој и Европска унија, успешно реализовали и 17 пројеката или студија (прилог) за потребе саобраћајно-транспортне привреде Србије, државних органа као и локалне самоуправе.

На Саобраћајном факултету постоје три лабораторије које омогућавају експериментална истраживања из области друмског, железничког и ваздушног саобраћаја. Такође, на Саобраћајном факултету постоји библиотечки фонд са великим бројем наслова који су релевантни за основне делатности, рачунарски центар, као и опрема за одржавање видео конференција.

Саобраћајни факултет, односно поједини Одсеци на факултету су организатори три научно-стручна скупа која поред других партиципаната имају подршку и Министарства за науку и технолошки развој.

Циљеви који се желе постићи

Кроз програм научно-истраживачког рада Саобраћајни факултет жели да створи услове за систематски стваралачки рад на истраживањима и реализацији нових знања у областима саобраћаја, транспорта, логистике и комуникација, као и у свим другим областима које су директно или индиректно повезане са претходно наведеним.

Саобраћајни факултет има добру почетну позицију, захваљујући подршци Министарства за науку и технолошки развој. Наиме, за наредни циклус у периоду 2011-2014. године учествоваћемо у реализацији 11 пројеката из области технолошког развоја (прилог) на којима ће бити ангажовано 123 сарадника и наставника Саобраћајног факултета.

Циљ је да научно-истраживачка делатност на Саобраћајном факултету заједно са образовним процесом на мастер, а нарочито докторским студија:

- Подстиче и омогућава усавршавање кадрова који ће бити укључени у рад саобраћајно-транспортне привреде Србије, агенција и државне управе;
- Активно учествује, преко научно-истраживачких пројеката у подизању конкурентске способности српске привреде, њеном укључивању у глобално тржиште. При томе су саобраћај, транспорт, логистика и комуникације један од услова за подизање нивоа конкурентности привредног система;
- Обезбеди укључивање у међународне организације и учествовање у међународним научно-истраживачким пројектима;
- Успостави и омогући трансфер резултата научно-истраживачког рада ка саобраћајно-транспортној привреди;
- Формира програм научно-истраживачког рада који ће својим резултатима створити основе и методологију за убрзани и одрживи развој не само саобраћајно-транспортне него и целокупне привреде Србије.

За остваривање наведених циљева биће потребно директно повезивање процеса реализације докторских студија и рада на научно-истраживачким пројектима. Ово би требало да омогући подизање квалитета докторских студија, подстицање младих, мотивисаних и надарених за научно-истраживачки рад, са резултатима који ће бити верификовани и валоризовани на међународном нивоу. Данас се акредитоване докторске студије реализују искључиво са наставним кадром који је у радном односу на Саобраћајном факултету и тај број је тренутно 38 наставника.

Приоритети научно-истраживачког рада у наредном периоду

У наредном периоду приоритети у научно-истраживачком раду могу се поделити на:

- Интезивирање, не само квантитативно него и квалитативно, научно-истраживачког рада у саобраћају и транспорту у областима: планирања и пројектовања, управљања, експлоатације и одржавања, безбедности, заштите животне средине, одрживог развоја, експертизе, информационих технологија, економије, менаџмента, маркетинга, операционих истраживања и моделирања у саобраћају, транспорту, комуникацијама и логистици;
- Рад на програмима основних истраживања, технолошког развоја и енергетске ефикасности;
- Трансфер резултата научно-истраживачког рада у примењена истраживања, програме развоја српске привреде;
- Заједнички рад са домаћим и међународним институцијама на проблемима и питањима која се односе на саобраћај, транспорт, логистику и телекомуникације;
- Стварање услова за усавршавање младих за научно-истраживачки рад;
- Одржавање научних скупова, издавање научних публикација у циљу саопштавања резултата научно-истраживачког рада као и промовисања истраживања у саобраћају и транспорту.

За реализацију постављених циљева и дефинисаних приоритета поред расположивих ресурса у кадровима, опреми, библиотечком фонду и постојећим лабораторијама у наредних пет година биће потребно проширити истраживачке лабораторијске капацитете по следећим категоријама:

- Дефинисање и практична реализација типских, серијских и истраживачких испитивања на средствима појединих видова транспорта са циљем провере и утврђивања техничких и експлоатационих перформанси, усаглашених са међународним прописима;
- Испитивање, анализа и превенција штетних утицаја појединих видова саобраћаја и транспорта са приоритетом дефинисања политике одрживог развоја;
- Пројектовање едукативних и прототипских симулатора, мобилних и стабилних мерних истраживачких станица за све видове саобраћаја и транспорта;
- Развојно и истраживачко пројектовање стационарних и мобилних елемената и система за управљање, регулацију и подизање нивоа безбедности за поједине видове саобраћаја и транспорта.

Реализацијом постављених циљева Саобраћајни факултет као матична високошколска установа у области саобраћаја и транспорта са својим научно-истраживачким потенцијалом биће у служби убрзаног развоја српске привреде која ће бити отворена и конкурентна на светском тржишту.